

NAJVYŠŠIE POZNANIE V INDICKEJ FILOZOFII VEDÁNTY

ALENA ADÁMKOVÁ, The Ramakrishna Mission Institute of Culture, Kalkata, India

Filozofia Vedánty je jednou z najstarších a najvplyvnejších východných tradícií, je to filozofia, ktorú podľa hĺbky jej vnútornej podstaty možno zaradiť k najdokonalejším výtvorom ľudského ducha.

V čom spočíva zmysel Vedánty, o ktorej sa hovorí, že je taká stará ako Boh? Skúsme sa zahľbiť do indickej histórie, ktorá má na rozdiel od západnej historickej vedy určité špecifické črty. Indická história je prevažne históriou myslenia. Tak ako v európskej histórii nasleduje s logickou nadväznosťou jedna historická udalosť za druhou, môže starostlivý bádateľ nájsť v indickom myslení dôslednú nadväznosť tradície a myšlienok. V histórii indického myslenia si Vedánta po tisícročia uchovávala centrálnu pozíciu, niekedy zjavne inokedy skryto, v ústraní. Vedánta nie je len určitá filozofická koncepcia – jej vnútornou podstatou je jediná Myšlienka; myšlienka, ktorá tvorí základ každého náboženstva, základ každej viery, každého duchovného poznania. Je to myšlienka, ktorá sa vo svojej čistote a jasnosti dá vyjadriť jediným slovom. A tým slovom je B o h .

Cez tisícročia ľudskej histórie sa vinie táto myšlienka, prijímajúc rôzne formy a podoby. Ako čaša očistnej vody sa zjavuje v rôznych krajinách sveta, prichádza k rozličným národom, hovorí ich vlastnou rečou a učí ľudí tejto planéty rozumieť, uvedomovať si zmysel života, usmerňuje ich na cestu duchovného vzostupu, k dosiahnutiu výšav Jediného Ducha. Prejav tejto myšlienky sú skutočne rôznorodé, lebo svet nie je jednofarebný – a kryštál Pravdy hrá iskriacimi farbami dúhy. Ale ako rozoznať za touto rôznofarebnosťou pôvodnú podstatu, z ktorej všetko vychádza a do ktorej sa všetko navracia – jednotnú syntézu? Ako si uvedomiť svoju vlastnú Jednotu so všetkým žijúcim, s vesmírom, s Bohom, skrytú za neznalosťou?

Tu prichádzajú na pomoc posvätné indicke spisy. V starovekých písomných pamiatkach ľudskej kultúry, vo védскеj literatúre, môžeme nájsť štyri hlavné výroky, ktoré potvrdzujú jednotu subjektívneho a objektívneho princípu:

1. Tat tvam asi – Ty si to. (Sámaveda, Čandogja Upanišada – 6, 7, 8)
2. Aham brahmasmi – Ja som Brahma. (Jadžurvěda, Brihadáranjaka V. – 1, 4, 20)
3. Prajñānam brahma – Vedomie je Brahma. (Rigvēda, Aitareja V. – 5, 3)
4. Ayam ātmā brahma – Tento Átman je Brahman (Atharvavěda, Mandukya V. – 1, 2; Br. – 5, 19)

„tattvamasi brahmāhamasmi prajñānamānandaṁ brahma ayamātmā brahma ityādiśrutibhyah“/

„Ty si To“, „Ja som Brahma“, „Poznanie je Brahma“, „Tento Átman je Brahma“ – všetky tieto šruti, teda výroky z upanišad „sú priame dôkazy totožnosti Átmana, individuálneho ducha a Brahmana, zvrchovaného Ducha“.

(Pañcikaranam of Śrī Śankarācārya. Calcutta 1986, str. 7.)

Poznanie je Boh – tvrdia posvätné spisy. Ale táto myšlienka pre nás zatiaľ nemá konkrétnu podobu, je abstraktnou pravdou. V čom spočíva Poznanie? Všetky tieto výroky poukazujú na to, že najvyššie Poznanie nie je informácia alebo súbor vedomostí, ale je to

určitý Stav, Bytie, prežívanie Jednoty. Je to stav veľkého rozjasnenia Pravdy. Ale k týmto vyšším nás vedie dlhá a zložitá cesta konkrétneho poznania.

Z indického hľadiska Poznanie musí zmeniť charakter človeka. Vedomosti musia byť odzrkadlené v tom, čím je človek sám. Skutočné poznanie sa nestotožňuje s akademickým vzdelaním. Rozum človeka môže byť naplnený rôznorodými znalosťami a informáciami z najrozmanitejších zdrojov, ale toto „poznanie“ človek nesie ako obrovskú záťaž. Indovia porovnávajú takého človeka s ťažným zvieratkom, ktoré nesie na chrbte ťažký kus cukru, ale nemôže ho ani len ochutnať. Preto indickí proroci od nepamäti kládli dôraz na „bytie“. „Poznať znamená Byť“ – bolo ich heslom. Dôležité je nie množstvo vedomostí, ale spôsob, akým sa využívajú.

Poznanie sa často nazýva svetlom, lebo rozptyľuje tmú nevedomosti, ignorancie. „Ved' nás z tmy do žiary svetla“ – je zaužívaná indická modlitba. Je to skutočne univerzálna modlitba. Účelom poznania je osvietiť človeka. Ale čo je osvietenie? Je to sila duchovného zraku – rozlišovanie dobra od zla, skutočnosti od neskutočnosti, radosti od smútku, ale aj správne konanie v súlade s týmto rozlišovaním. Lež také „bytie“ si vyžaduje celoživotné úsilie, vôľu a silu vedomia a myslenia. Preto sa „bytie“ stavia nad „poznanie“. Spojenie „bytia“ a „poznania“ vytvára Dokonalého človeka.

V dejinách bolo veľa slávnych intelektuálov, ale len málo tých, čo ticho žili ideálnym životom. Týmto ľudom svet vďačí za všetko najvznešenejšie a najdokonalejšie.

Buddha vravel, že skutočným víťazom je ten, kto zvíťazí nad sebou samým.

Správne poznanie je to, ktoré pretvára človeka na dokonalú bytosť.

Najvyššie Poznanie je najvyššie Bytie. Je to Jednota všetkého – neoddeliteľné spojenie človeka, prírody a vesmíru. Je to Jednota Všadeprítomného a Všemohúceho Boha.

Bhagavadgíta. Aké cesty vedú k vrcholom Poznania? Pozrime sa, čo nám ponúka klenotnica indickej tradície Vedánty – v staroveku sa zjavuje *Bhagavadgíta*¹ – *Pieseň vznešeného*, v ktorej sú v podstate sformované najhlavnejšie postuláty Vedánty.

Bhagavadgíta, alebo, ako ju volajú, „Biblia hinduizmu“, je jednou z najposvätejších kníh Východu, v ktorej sú sústredené hlavné idey tradičnej hinduistickej filozofie. Nie náhodou sa k nej obracajú všetky indické vierouky, aby v nej našli potvrdenie svojich postulátov. Lebo práve *Bhagavadgíta* je prejavom tej Jednotnej myšlienky, ktorá nedrobí svet, ale naopak, ho v sebe zjednocuje.

„yo mām pošyati sarvatra sarvaṁ ca mayi paśyati/
tasyā'haṁ na pranaśyāmi sa ca me na pranaśyati// ([1], 6-30).
Ten, kto Mňa vo všetkom, a všetko vo Mne vidí,
toho Ja nestratím a ani on nestratí Mňa.“

Jedna z najhlavnejších črt *Bhagavadgity* je hlásanie náboženskej jednoty a univerzálnosti a obdivuhodná tolerantnosť k rôznym spôsobom uctievania Boha, ako aj k výberu samotných objektov takého uctievania.

„Ye yathā mām prapadyante
tāms tathai'va bhajāmy aham/
mama vartmā'nuvartante
manuśyāḥ pārtha sarvasaḥ//“ ([1], 4-11).

Akou cestou sa ku Mne približuje človek,

¹ Nie je známy presný dátum vzniku *Bhagavadgity*; predpokladá sa, že v tej forme, ako ju poznáme, bola zapísaná približne v 5.-3. storočí p.n.l. *Bhagavadgíta* je časťou šiestej knihy *Mahābhāraty*. Niekedy ju nazývajú aj „piatou Védou“, lebo má nesmierny význam a náboženské poslanie.

na nej ho Ja vítam a odmeňujem podľa zásluh.
Rôznymi chodníkmi sa ľudia uberajú, ale všetci, ó Pártha,
idú po Mojej ceste“.

Alebo:

„Yo-yo yām-yām tanum bhaktah
śraddhayā' rcitum icchati/
tasya-tasyā' calām śraddhām
tām eva vidadhāmy aham// ([1], 7-21)
Čo aké podoby Boha si uctieva človek plný viery,
v jeho nezlomnej viere ho Ja utvrdzujem“.

Bytie, skutočnosť, sa prejavuje v styku so zmyslovými orgánmi, rozumom a vedomím. Každý človek chápe Bytie podľa úrovne svojho chápania a vedomia. Všetky bytosti sa v skutočnosti nachádzajú vo svete jediného Boha a uctievať si Jeho Jediného, ale ich predstavy a výklady o Ňom sa nekonečne rôznia. *Bhagavadgíta* to znázorňuje ako určitý systém stupňovaného poznania či duchovného vzostupu. *Bhagavadgíta* je naladená veľmi tolerantne k najrozličnejším kultom, ktoré by mohli nejako patriť do sféry danej tradície. V podstate nie je ani tak dôležitý druh kultu a jeho príslušné božstvo, ale samotné uznanie najvyššie autority „Šruti“ (Šruti – „počuté“ – posvätné spisy – vedy a upanišady) a niektorých centrálnych pojmov, ako sú napríklad samsára, dharma, karma, mokša. Takto vytvorený a všeobecne uznávaný spoločný duchovný priestor umožňoval zlúčenie najrozmanitejších vierovyznaní a kultov, ktoré sa odlišovali nielen formami, ale aj úrovňou a vyspelosťou. Mal veľký zjednocovací i komunikatívny význam pre celú starovekú a stredovekú Indiu a taktiež pre súčasné pochopenie a osvojenie si starovekých pojmov a vedomostí.

Poznanie ako morálna úloha je v *Bhagavadgíte* povýšené na všeludský problém morálky, pričom sa tvrdí, že všeludský Zákon je vyššou hodnotou ako osobná individuálna existencia. Dosiahnutie Poznania je možné len v najužšej spojitosti myšlienkového (rozumového) vzostupu a morálneho zdokonaľovania. Mnohostrannosť Zákona a jeho obsahu sa vysvetľuje v jeho prejave – večná Dharma,² ktorá, zostávajúc vo svojej podstate nemennou, sa pretvára do mnohých nariadení, zákonov a zvykov, ale všetky tieto formy vyjadrujú jeden nemenný princíp morálky. Preto ten, kto túži po Poznaní, si musí uvedomiť svoju individuálnu cestu, svoju (spoločenskú) povinnosť (svadharma) a snažiť sa ju splniť a uskutočniť. A hoci na tejto ceste pútnika ho očakáva veľa rozporov, treba sa naučiť ich zmierovať, lebo tento svet je plný protikladov.

Ľudskej povahe je vlastné vyhľadávať príjemné, radostné a strániť sa toho, čo prináša ťažkosti a bolesť. *Bhagavadgíta* začína ukážkou podobnej situácie: Ardžuna bol od malička vychovávaný a pripravovaný pre dharmu bojovníka a panovníka a on sa s radosťou zdokonaľoval v tomto umení, lebo si plne uvedomoval svoju povinnosť, „svadharmu“ – byť vládcom a bojovníkom. Lež nadschádzajúca, hoci spravodlivá vojna si vyžadovala bojovať proti jeho príbuzným, čo sa mu nesmierne priečilo a čoho sa bál. V tejto situácii by Ardžuna uprednostnil vzdať sa úlohy vojvodu a stať sa pustovníkom žobrajúcim o almužnu, než viesť krvavý boj. Lež nič dobrého nečaká človeka, ktorý svojvoľne mení svoju „svadharmu“, vraví *Bhagavadgíta*, či už zo strachu, alebo z nenávisťi. Váhanie rozumu vyplýva zo slabosti a kazí človeka morálne čoraz viac. Naproti tomu húževnatosť a vytrvalosť spevňujú človeka a budujú pevný charakter. Stálosť, pevnosť – to je život, váhanie – to je záhuba. Človek

² Dharma – zákon; najvyšší zákon; duch náboženstva; zákon prírody, činnosti a života; svedomie; morálny zákon; etika; spravodlivosť.

môže dosiahnuť skvelé výsledky len vytrvalou oddanosťou svojej povinnosti. Zmenou svojej dharmy by Ar džuna navždy stratil svoju prevahu. Aj keby zo všetkých síl viedol ťažký život pustovníka, jeho svedomie by zostávalo zatemnené a to je horšie než smrť. Človek by sa mal vždy pridrižovať toho, na čo má najviac síl a schopností.

„śreyāṇ svadharma vigunah paradharmaṁ svanuṣṭhitāt/
svadharma nidhanam śreyah paradharma bhayāvahah“ ([1], 3-35)

Vlastná dharmu človeka, aj keď nedokonale, je lepšia než dobre splnená dharmu druhého. Lepšia je smrť vo vlastnej dharme; cudzia dharmu je plná strachu“.

Okrem toho Boh Krišna pripomína Ar džunovi, že len dočasné sú tieto ľudské telá, za nimi sa nachádza Večný, Stelesnený, ktorého sa netýkajú žiadne fyzické zmeny. Telá prichádzajú, menia sa a odchádzajú ([1], 2:12-13), nie však Átman (podstata, najvyšší Duch, svetové „Ja“), ktorý pretrváva večne, nemenný a nesmrteľný. („Večne“ neznamená v časovom rozmedzí, teda v minulosti, prítomnosti, budúcnosti, ale vždy mimo času. Kategórie času a priestoru sú kategórie ľudského vedomia, ale nie Skutočnosti, ktorá je zbavená takého členenia a hraníc.)

Ten, kto si uvedomuje v sebe prítomnosť Átmanā a zostáva pokojný a nerušený uprostred akýchkoľvek životných okolností a situácií, blíži sa k veľkému objasneniu podstaty Pravdy Vesmíru.

„nā'sato vidyate bhāvo nā'bhāvo vidyate satah/
ubhayaṁ api dṛṣṭo'ntas tvaṇayos tattva dārśibhiḥ“ ([1], 2-16)

Nebytie neexistuje a bytie nikdy neprestane existovať.

Túto konečnú dvojitú pravdu pochopili (spoznali) proroci.

Proroci pozerajú na telo a na pocity spojené s telom (radosť, bolesť, teplo, chlad...) ako na nereálne, neskutočné. Naše telá neexistovali ani v dávnej minulosti a nebudú existovať ani v ďalekej budúcnosti. Hoci teraz sú, ich existencia je rovnocenná nebytiu (abhāvam). To, čo sa zdá byť skutočným teraz, je len modifikáciou prvotných elementov, a preto je neexistujúce v Skutočnosti. Rozumný človek by nemal byť ovplyvňovaný radosťou, bolesťou, atď., t.j. pocitmi, ktoré pochádzajú z nesprávneho stotožňovania seba samého s telom.

Átman je Existencia, Reálne Bytie, „bhāva“ – čo znamená uvedomelosť alebo čisté vedomie. Toto pretrváva nedotknuteľné časom, priestorom, či kauzalitou. Stavby vedomia, ako sú bdenie, sen a hlboký spánok, nevplývajú na Átmana. Modifikácie, ktoré sú charakteristikami fenomenálnych javov, sa nevzťahujú na Átmana. On je vždy sám o sebe – Samojediný. „Pradžňānam Brahman“ – Uvedomelosť, porozumenie, je najvyššou Realitou. Iaký je záver definície Absolútnej Reality – Sat – Čit-Ānanda – oceán Nekonečného Bytia – Vedomia-Bláženosti.

Hlavnou podmienkou duchovného vzostupu je vyrovnanosť, ktorá sa dosahuje (okrem rozumového pochopenia podstaty skutočnosti a neskutočnosti) nezištnou činnosťou – odmietnutím plodov práce. Nie činnosť sama osebe, ale pripútanie sa k jej následkom – „plodom“, vytvára karmické uzly a udržiava „Ja“ v samsāre narodení a smrti. (Samsāra – prerod, svet, vesmír, kolobeh života).

Toto je jedna z hlavných téz *Bhagavadgīty*. Len tá činnosť je skutočná, ktorá sa neusiluje o využitie plodov, len nezištná práca vedie k vyslobodeniu. Krišna tvrdí, že čím vyššie je spoločenské uvedomenie človeka, tým viac slúži príkladom pre druhých a najvyšší príklad je sám Bhagavan, ktorý nemá čo hľadať, nemá po čom túžiť, lebo On sám je Všetkým, ale ktorý sa predsa v prospech existencie sveta nachádza v neustálej činnosti:

„utsidheyur ime lokā na kuryāṁ karma ced ahām“ ([1], 3-24)

Zanikli by tieto svety, keby som Ja činnosť nevytváral.

Znalosť, vedomosť, porozumenie (džňāna) sa vysvetľuje ako schopnosť konania na dosiahnutie Poznania, ktoré je prostriedkom k vyslobodeniu. Pretože iba úvahami sa vyslobodenie nedá dosiahnuť, plné Poznanie nie je teoretické, abstraktné, ale naopak –

účinné – jogické poznanie. Táto myšlienka sa v *Bhagavadgíte* vytrvale opakuje v rôznych obmenách a zdôrazňuje, že Poznanie nemôže byť jednostranným teoretickým výsledkom, ale súhrnným poznaním Jednoty za zdanlivou rôznorodosťou protikladných javov hmotného sveta. Je to uvedomenie si skutočnej podstaty javov (ktorá sa nachádza mimo dosahu slov a myšlienok), v určitom vyššom stave vedomia³, kedy sa „Ja“ človeka odpútava od fenomenálneho, hmotného sveta a chápe Bytie v jeho Jednote a Plnosti a uvedomuje si, že on Sám (Átman) je Bytie, Realita – Boh. („Aham Brahmāsmi“ – Ja som Brahman – Brihadáranjaka upanišada)

Lenže cesta k Poznaniu je veľmi zložitá a:

„manuṣyānāṃ sahasreṣu kaścīd yatati siddhaye/
yatatām api siddhānāṃ kaścīn mām vetti tattvataḥ//“ ([1], 7-3)
Spomedzi tisícich ľudí sotva jeden prahne po dokonalosti,
a z tých, čo sa usilujú a úspechy dosahujú,
sotva jeden pozná skutočnú Moju podstatu.

V čom spočívajú také nesmierne ťažkosti? *Bhagavadgíta* odpovedá, že Pravda je zahalená závojom neznalostí, ilúziou o realite tohto sveta – mája. (Mája – veľká kozmická iluzórna sila alebo ignorancia je tvorivá sila Vedomia, zodpovedajúca za iluzórnu projekciu tohto sveta. Má dva aspekty: avarana – skrývanie alebo zahaľovanie a vikṣepa – projekcia). Preto prvou podmienkou je odpútanie sa od hmotného sveta a oddanosť Jedinému Bohu – všetko ostatné sa vyhlasuje za neznalosť. *Bhagavadgíta* vyzýva usmerniť myseľ na „To“ – všadeprítomné Bytie, z ktorého pochádzajú všetky stvorené, hmotné prejavy sveta.

„ajnānenāṽṛtam jñānam teha muhyanti jantavah//
jñānena tu tad ajñānam yeṣām nāṣitam ātmanah/
teṣām ādityavaj jñānam prakāśayati tat param//
Tadbuddhayas tadātmānas tanniṣṭhās tatparāyanāḥ/
Gacchanty apunarāṽṛttim jñānanirdhutamālmaṣāḥ//“ ([1], 5-15-17)

Neznalosťou je Poznanie zahalené, preto ľudia tápu v mrákotách.

Lež kto múdrosťou samopoznania nad neznalosťou zvíťazil, tomu sa sťa slnka žiara zjaví poznanie Najvyššieho. Mysľou, zaujatou Tým, bytosťou, splyvajúcou s Tým, utvrdení v Tom, vidiac v Tom najvyšší cieľ, odchádzajú nenávratne tí, čo hriechy svoje silou poznania rozptýlili.“

„To“ – je podstata Poznania – Jediný Brahman. Nemôžeme však o ňom nič povedať, lebo tým by sme Ho iba obmedzili:

Tu si treba uvedomiť jeden veľmi dôležitý detail – *Bhagavadgíta* a celá hinduistická tradícia rozlišuje dva stavy Boha Brahmana – Saguna Brahmana a Nirguna Brahmana.

Saguna Brahman:

„tapāmy aham aham varṣam nigrhṇāmy utsjgāmi ca/
amritam caiṽva mṛtyus ca sad asac cāḥam arjuna//“ ([1], 9-19)
Ja dávam teplo, Ja zadržiavam i posielam dažď,
Ja som nesmrteľnosť i smrť,
Ja som bytie a tiež nebytie, ó Ardžuna“.

Ako Reálna Skutočnosť, práca Boha Íšvara (Íšvara – prejavový aspekt neprejavového Boha) má vo Vesmíre svoj význam a slávu. V podobe Slnka dáva teplo, v podobe slnečných lúčov spôsobuje začiatok a koniec dažďov, v závislosti od plodov karmy Íšvara vystupuje ako

³ Samādhi – „úplné zaujatie, pohltenie“ – meditácia v konečnom dôsledku vedie k dokonalej koncentrácii a totálnemu splynutiu s objektom koncentrácie, ktorým je jednota Átmana a Brahmana. Saādhi býva dvojaká: Savikalpaka – so zachovaním odlišností, s vedomím rôznorodosti medzi „Ja“ „svet“ a „Brahman“. Nirvikalpaka – bez akýchkoľvek odlišností.

zdanlivá nesmrteľnosť Božstiev (Devas) a ako zdanlivá smrť ľudských bytostí. V tomto stave sa v ňom stretávajú všetky protiklady a konflikty. Vo svojom prejavenom stave Boh je *bytie* Vesmíru v podobe variácií troch základných gún. (Guna – kvalita; existujú tri počiatkové kvality, ktoré tvoria prírodu všetkých vecí a činnosť prírody: guna radžas – energia, kvalita, ktorá nabáda k činnosti a aktivite; guna sattva – jasnosť, čistota, kvalita, ktorá zjasňuje a zdokonaľuje; guna tamas – inercia, kvalita, ktorá skrýva alebo zatemňuje).

Vo svojom neprejavennom, nehmotnom stave Boh je *nebytie* – stav, keď sa tri guny dostávajú do rovnováhy, a tým zanikajú. Obidva tieto dočasné stavy sú nápomocné ľudskej duši (Dživátman) v prvom štádiu učenia a pripravujú ju k objasneniu ďalšieho stupňa poznania.

Nirguna Brahman:

Tu už neexistujú modifikácie žiadneho druhu. Nevzťahuje sa k nemu ani prejavový – hmotný, ani neprejavový – mimohmotný stav. Je Čistým Vedomím, bez začiatku a bez konca. Pokiaľ Božstvá (Devas) majú relatívnu nesmrteľnosť, Nirguna Brahman je Absolútnou Nesmrteľnosťou. Tento najvyšší stav sa dosahuje intuitívne alebo počas „Nirvikalpa Samádhi“ (najvyšší stav Samádhi, v ktorom sa úplne stráca akékoľvek vedomie rôznorodosti a odlišnosti medzi „Ja“ a „Brahman“). Duša (Dživátman), intuitívne chápujúca tento stav, splýva s Brahmanom a nie je viac ovplyvňovaná relatívnym bytím či nebytím, prejavovými alebo neprejavovými formami.

Boh Krišna vysvetľuje Ardžunovi:

„jñeyam yat tat pravakšyāmi yaj jñātva'mṛtam aśnute/
anādi matparam brahma na sat tannā'sad ucyate//“ ([1], 13-12).

Rozpoviem ti o tom, čo má byť poznané,
ten, kto to pozná, dosiahne Nesmrteľnosť –

Bez prvopočiatku, Zvrchovaný Brahman,
neoznačujú Ho ani ako bytie, ani ako nebytie.“

Hoci existuje rozdelenie na Saguna a Nirguna Brahmana, v skutočnosti je to Jedna Podstata. Pokojná hladina oceánu sa môže rozbúriť a vzniknú vlny, ktoré sa zdvihnú, chvíľu existujú a potom znovu splynú v oceánskych vodách. Lež jedna je podstata oceánu i vytvorených vln. Takisto aj Saguna a Nirguna Brahman. Šrí Rámakrišna vraví, že ako oheň a jeho schopnosť horieť sa nedajú od seba oddeliť; tak, ako mlieko a jeho beloba sú neoddeliteľné; tak ako slnko a slnečná žiara sú vždy spolu – podobne aj Saguna a Nirguna Brahman sú jedným a tým istým.

LITERATÚRA

- [1] The Bhagavad Gītā. By Swami Chidbhananda. Tirupparaitturai 1986.
- [2] SRINIVASACHARI, P. N.: The Ethical Philosophy of the Gītā. Madras 1986.
- [3] Bchagavad-Gita. Ašchabad 1978.
- [4] Śrīmadbhagavadgītā aura viśnūsaahasranāma. Gītāpresā gorakhpura 1981.